

Лична справка за приносния характер на трудовете

на доц. д-р Рени Рачева Йотова за участие в конкурс за академичната длъжност професор по професионално направление 2.1. Филология (Съвременна френска литература), обявен в ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г .

Монографии, издадени в самостоятелни книги:

- **Rennie Yotova, La Trilogie des jumeaux d'Agota Kristof, ISBN:978-2-88474-305-1, Infolio éditions, collection Le cippe, Genève.**

Дълбоко белязана от изгнаническия си опит, Агота Кристоф изгражда творчеството си около въпроса за изкореняването, като показва nihilистична визия за съществуването. След като напуска родната си страна Унгария през 1956 г., за да последва политически ангажирания си съпруг, заплашен от комунистическия режим, Агота Кристоф преживява болезнено работата във фабриката за часовници в новата си страна – Швейцария, изучаването на нов език – френски – който тя ще определи като вражески език. Нейните романи – „Трилогията на близнаците“, „Hier“, сборникът с разкази „C'est égal“, театралното ѝ творчество, както и автобиографичният сборник „L'Analphabète“ разказват за отчуждеността от света на безотечествениците. Проблемите на идентичността, носталгията по изгубената страна, дългът на паметта, изразени чрез един безучастен почерк и оголен стил, придават универсално измерение на творчеството на писателката. Монографията анализира „Трилогията на близнаците“ като възприема интердисциплинарен подход, на кръстопътя на лингвистиката, философията и психоанализата. В нея се разглеждат въпросите на идентичността, жанровете на изгнанието, връзката между езика на писане и майчиния език и отпечатъка на тоталитаризма върху Европа.

Profondément marquée par son expérience de l'exil Agota Kristof construit son œuvre autour de la problématique du déracinement en montrant une vision nihiliste de l'existence. Ayant quitté son pays d'origine, la Hongrie, en 1956, pour suivre son mari engagé politiquement et menacé par le régime communiste, Agota Kristof vit douloureusement le travail à l'usine d'horlogerie dans son nouveau pays – la Suisse, l'apprentissage d'une nouvelle langue – le français – qu'elle définira comme une langue ennemie. Ses romans – « La Trilogie des jumeaux », « Hier », son recueil de nouvelles « C'est égal », son œuvre théâtrale, de même que le recueil autobiographique « L'Analphabète » racontent l'étrangeté au monde de ceux qui sont restés « apatrides ». Les problèmes de l'identité, la nostalgie du pays perdu, le devoir de mémoire exprimés dans une écriture volontairement désimpliquée donnent une dimension universelle à l'œuvre de l'écrivaine du désenchantement. La monographie analyse « La Trilogie des jumeaux » en adoptant une approche interdisciplinaire, à la croisée de la linguistique, la philosophie et la psychanalyse. Elle traite des questions d'identité, des genres de l'exil, du rapport entre la langue d'écriture et la langue maternelle et de l'empreinte des totalitarismes sur l'Europe.

Монографията е рецензирана от белгийския писател и преподавател Jacques LEFÈVRE, Agota Kristof : de l'apprentissage du français à la consécration littéraire, както и от професор Giuseppina BRUNETTI, Болонски университет в италианското

списание *Francofonia* 2012, 62, pp. 138 – 139. Цитирана е на английски, френски, италиански, унгарски, румънски, португалски и български език в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Фигурира в страницата за авторката в Wikipedia : https://fr.wikipedia.org/wiki/Agota_Kristof

- **Rennie Yotova, Sara de Balsi, Trois pièces d'Agota Kristof, ISBN:978-2-88474-317-4, Infolio éditions, collection Le cippe, Genève.**

Театралното творчество на Агота Кристоф е писано в по-голямата си част преди да се посвети на изкуството на романа. Но то разглежда теми, които откриваме в цялостното ѝ творчество: границата, двойствената и множествена идентичност, насилието, чудовищността, механизмите на тоталитарната машина. Монографията разглежда три пиеси, различни в своята композиция, както и в изграждането на персонажите и сценичното им присъствие. „Плъхът“ (1972) е може би най-политическата пиеса на авторката, в която критикува тоталитарните утопии и техните поклонници. „Ключът от асансьора“ (1977) е покъртителен разказ за осакатената любов, загубените илюзии и пълната зависимост на една жена от своя съпруг, който постепенно я лишава от всичките ѝ сетива - ръце, крака, очи, уши, за да не се поддава на изкушенията на околния свят и за да я сведе до безгласна буква, която да стои като предмет в дома му. Пиесата „Чудовището“ (1972) поставя въпроса за властта и нейното насилствено завземане. Монографията е първото подробно изследване на театъра на Агота Кристоф положено във френската традиция на театъра на абсурда, открояващо пресечните точки с театъра на Бекет.

L'œuvre théâtrale d'Agota Kristof précède en grande partie l'œuvre romanesque. Or les thèmes abordés se retrouvent dans l'ensemble de son œuvre : la frontière, les identités doubles et multiples, la violence, la monstruosité, les mécanismes de la machine totalitaire. La monographie examine trois pièces, différentes dans leur composition, ainsi que dans la construction des personnages et leur présence scénique. *Un Rat qui passe* (1972) est peut-être la pièce la plus politique de l'autrice, critiquant les utopies totalitaires et leurs créateurs. *La Clé de l'ascenseur* (1977) est le récit poignant d'un amour mutilé, d'illusions perdues et de la dépendance totale d'une femme de son mari qui la prive progressivement de tous ses sens – en mutilant ses bras, jambes, yeux, oreilles, afin de ne pas succomber aux tentations du monde qui l'entoure et de la réduire au mutisme, en la transformant en simple objet dans sa maison. La pièce *Le Monstre* (1972) pose la question du pouvoir et de sa prise par la force. La monographie est la première étude détaillée du théâtre d'Agota Kristof qui s'inscrit dans la tradition du théâtre de l'absurde, mettant en évidence les points communs avec le théâtre de Beckett.

Монографията е рецензирана от д-р Явор Петков, сп. *Филология*, бр.31/2017, стр.133-140. Цитирана е от български, френски, италиански и швейцарски учени.

Статии в български научни издания:

1. Rennie Yotova, Le bilinguisme dans les littératures d'expression française en Europe centrale et orientale : l'expérience de l'exil., Colloquia Comparativa Litterarum, vol:6, issue:1 , 2020, pages:166-174, ISSN (online):2367-7716

Статията разглежда изгнаническия опит на писатели емигранти от Централна и Източна Европа (Агота Кристоф, Емил Чоран, Милан Кундера, Юлия Кръстева, Цветан Тодоров) като разграничава понятията изгнание, безкоренност и липса на обвързаност с дадена земя. Междуетничното позволява да се покаже паметта за майчиния език и постоянната липса на комфорт в приемния език – френския.

L'article étudie l'expérience de l'exil chez des écrivains émigrés de l'Europe centrale et orientale (Agota Kristof, Emile Cioran, Milan Kundera, Julia Kristeva, Tzvetan Todorov) en distinguant les notions d'exil, déracinement et dépaysement. L'entre-deux-langues permet de montrer la mémoire de la langue maternelle et la situation d'inconfort permanent dans la langue d'adoption – le français.

2. Рени Йотова, Да пишеш в изгнание Writing in Exile, Литературата, брой:20, 2018, стр.:109-122, ISSN (print):ISSN 1313-1451 , ISSN (online):ISSN 2603-5340.

Тази статия е посветена на темата за изгнанието, предизвикано от тоталитарните режими и избора на писателя да пише на чужд език. Френскоезични писатели от Централна и Източна Европа обогатяват франкофонската литература и са част от създателите на литературата – свят, основан на многоезичието и множествената идентичност. Понятията за родина, принадлежност, майчин език придобиват нови измерения в глобализирания свят.

This article is devoted to the topic of exile brought about by totalitarian regimes and the choice of the writer to write in a foreign language. French-language writers from Central and Eastern Europe enrich Francophone literature and are part of the creators of literature – a world based on multilingualism and multiple identity. The concepts of homeland, affiliation, mother tongue acquire new dimensions in the globalized world.

3. Рени Йотова, Нихилистичният свят без Бог на Агота Кристоф, Християнство и култура, брой:116, 2016, стр.:107-117, ISSN (print):1311-9761.

Статията разглежда сблъсъка между християнската етика и реалността по време на война, когато нравствените норми се разпадат. Проследява се разпадането на ценностната система и стратегиите за оцеляване по време на война в творчеството на Агота Кристоф. Подобно на Бекет, тя се вписва в естетиката на разрива и потапя в безбрежна тъга и ниҳилизъм цялото си творчество, пропито от безнадежността.

L'article analyse l'inadéquation entre l'éthique chrétienne et la réalité pendant la guerre, lorsque les normes morales s'effondrent. La désintégration du système de valeurs et des stratégies de survie pendant la guerre dans l'œuvre d'Agota Kristof est retracée. Tout comme Beckett, elle s'inscrit dans l'esthétique de la rupture et plonge dans une tristesse et un nihilisme sans bornes toute son œuvre, empreinte de désespoir.

4. Рени Йотова, „Езикът като безсилие? – „чудовището на кръстопътя“ , сп. Пирон (Софийско електронно издание за изкуства и култура), брой:10: Юлия Кръстева: Форма и смисъл на бунта, 2015, ISSN (online):2367-7031

Текстът се фокусира върху връзката между идентичността и езика, той насочва интереса си към писателя мигрант, разглеждайки го като нов тип интелектуалец – скитания и откъсналия се от корените си творец, обитаващ междинно и неопределено пространство, за когото Юлия Кръстева намира блестящото определение „чудовище на кръстопътя”, което придобива образа на бисексуално, на трансексуално същество, у което езиците съжителстват като форма на безсилие и като вътрешен импулс на другия език, който се захранва от енергията на „чудовищния вътрешен мир” на лишения от дом език („онзи, който не е нито от тук, нито оттам”). Чудовището стои между своята родина и приелата го страна, като не принадлежи на нито една от тях. То е гранично създание, неподлежащо на класифициране. Събирателният образ на писателя мигрант идеално възплъщава гореописаното чудовище хибрид.

L'étude est consacrée au lien entre l'identité et la langue dans les écritures migrantes. L'écrivain migrant est considéré comme un nouveau type d'intellectuel errant et déraciné que Julia Kristeva appelle un « monstre de carrefour » et qui habite un espace indéfini de l'entre-deux. Cet être doté de bisexualité psychique, de transsexualité langagière laisse les langues cohabiter en lui sous la forme d'impouvoir et de pulsion vers l'autre langue nourrie de l'énergie de l'être monstrueux de la langue sans demeure (« celui qui n'est ni d'ici ni de là-bas »). Le monstre est à la lisière de son pays d'origine et du pays adoptif sans appartenir à aucun des deux. Il est un être inclassable que l'image de l'écrivain migrant incarne parfaitement.

5. Рени Йотова, „Швейцарската френскоезична литература : идентичности, скиталчества и женски почерци“, Панорама, брой:2, 2014, ISSN (print):0205-0012

Текстът представлява предговор към броя на сп. Панорама посветен на швейцарската френскоезична литература под редакцията и съставителството на авторката, която е и преводачка в броя на откъси от романи на Блез Сандрап, Алис Рива, Мишел Лая, разкази на Даниел Маджети и Клод Дарбеле и пиеса на Агота Кристоф. Предговорът очертава водещи тенденции в романската литература свързани с идентичността, критическата мисъл на Женевската школа и женското писане.

Le texte représente la préface au numéro de la revue Panorama consacré à la littérature suisse romande, édité et recueilli par l'auteure, qui est également traductrice de nombreux extraits de romans de Blaise Cendrars, Alice Rivaz, Michel Layaz, de nouvelles de Daniel Magetti et de Claude Darbellay et de la pièce « Le Monstre » d'Agota Kristof. La préface présente les grandes tendances de la littérature romande liées à l'identité, à la pensée critique de l'École de Genève et à l'écriture féminine.

6. Рени Йотова, За смисъла на страданието, Християнство и Култура, брой:7 (94), 2014, стр.:49-58, ISSN (print):1311-9761

Съгласно логотерапията в живота може да открием смисъл по следните три начина: чрез творческа работа или извършване на дело; чрез преживяване на нещо или среща с някого или чрез отношението, което възприемаме към неизбежното страдание. Изхождайки от теорията на Виктор Франкъл и понятието „воля за смисъл“ статията разглежда страданието като основополагащо на смисъл в човешкия живот именно и по

трите горепосочени начина. „Извършването на дело“ е разгледано през понятието за героичното изхождайки от теорията на Томас Карлайл и от митът за Сизиф и неговото пренаписване. „Преживяването на нещо“ е премислено през лагерния опит и съпътстващото го страдание като прелюдия към постигането на вътрешен катарзис чрез пълното отдаване на страданието.

Selon la théorie de la logothérapie, nous pouvons trouver du sens dans la vie de trois manières : par le travail créatif ou la réalisation d'une grande œuvre; par l'expérience du vécu ou la rencontre de quelqu'un ou par l'attitude que nous adoptons face à une souffrance inévitable. Basé sur la théorie de Victor Frankl et le concept de « volonté de sens », l'article considère la souffrance comme fondamentale pour le sens de la vie humaine dans ces trois significations. « La réalisation d'une grande œuvre » est envisagée à travers le concept de l'héroïque basé sur la théorie de Thomas Carlyle (*On Heroes, Hero-Worship, and The Heroic in History*) et le mythe de Sisyphe et sa réécriture. « L'expérience de quelque chose » est pensée à travers l'expérience des camps de la mort et la souffrance qui l'accompagne comme un prélude à la catharsis intérieure par l'abandon total à la souffrance.

7. *Rennie Yotova, L'idée de bonheur chez Rousseau*, Etudes balkaniques, issue:XLIX/1, 2013, pages:17-23, ISSN (print):0324-1654

Вездесъщността на темата за щастието в творчеството на Русо задържа цялото ни внимание. Русо не си поставя за цел да установи метод за добро поведение по пътя към истинското щастие, но определя щастието по-скоро като състояние, а не като миг и по този начин го вписва във времето като морална категория.

Статията се фокусира върху включването на Русо в историята на философията и търсенето на щастие, след което изучава модалностите на колективното щастие и индивидуалното щастие.

L'omniprésence du thème du bonheur dans l'œuvre de Rousseau retient toute notre attention. Rousseau ne se propose pas d'établir une méthode pour bien se conduire sur le chemin du vrai bonheur, mais il définit le bonheur plutôt comme un état et pas comme un instant et l'inscrit ainsi dans la durée comme une catégorie morale.

L'article s'intéresse dans un premier temps à l'inscription de Rousseau dans l'histoire de la philosophie et la quête du bonheur pour étudier ensuite les modalités du bonheur collectif et du bonheur individuel.

8. *Рени Йотова, За „Доброжелателните“ на Джонатан Лител и за корените на злото*, Панорама, брой:IV, 2012, стр.:141-155, ISSN (print):0205-0012

За „Доброжелателните“ трябва да говорим несантиментално, защото това е роман за насилието и злото, написан изключително интелигентно, който поставя редица сериозни въпроси, които не можем да кажем, че не ни интересуват, когато сме свидетели на засилващия се национализъм навсякъде в Европа и когато масовите изстребвания и изнасилвания никога не са спирали някъде в някоя точка по нашата земя. Книгата на Лител хвърля нова светлина върху корените на злото, тя е една творба-вместилище на позора, терзанията и ужаса, безкрайно гостоприемна за злото. Макар и изключително добре документиран разказ, основаващ се много точно на исторически достоверни събития „Доброжелателните“ е фикционална творба, роман под формата на мемоари, написани от Максимилиан Ауе, издигнал се доста високо в йерархията на SS,

убеден нацист, доктор по право. Романът се състои от седем части: след една въвеждаща токата, следват шест танца от 18 в., преливащи един в друг в един циничен и зловещ танц, достигащи своето кресчендо на делириум в предпоследната част *Air*, където се отприщват болезнено еротичните фантазии на героя и достигащи връхната точка на лудост и загуба на всякакъв контрол в последната част *Gigue*.

Джонатан Лител поставя много философски въпроси пред модерния читател, който не е задължително да бъде интелектуалец, за да си ги зададе, той може да е среднестатистически, обикновен човек, в която и да е точка на света, който живее в мир, в едно сравнително уютно ежедневие и е забравил или никога не е знаел, или никога не е искал да знае какво са били способни да причинят едни човешки същества на други човешки същества.

Кое е особено интересно в тази книга от литературна гледна точка: техниката на вътрешния монолог не е нова в литературата. Може ли да се даде думата на едно морално чудовище, не се ли преекспонира по този начин злото? Ауе е безспорно много интелигентен, дали всъщност той не оплита читателя в своите аргументи, дали не го убеждава, че има право, че не е имал избор, че не може следователно да му се търси отговорност? Статията проблематизира тези многобройни въпроси, които творбата задава, без да им дава отговор.

Il faudrait parler de manière non-sentimentale des *Bienveillantes*, car c'est un roman sur la violence et le mal, écrit avec beaucoup d'intelligence, qui soulève un certain nombre de questions sérieuses auxquelles on ne peut pas dire que nous ne nous intéressons pas alors que nous assistons à la montée du nationalisme partout en Europe et quand les exterminations massives et les viols n'ont jamais cessé nulle part sur notre terre. Le livre de Little apporte un éclairage nouveau sur les racines du mal, c'est une œuvre de honte, de tourment et d'horreur, infiniment hospitalière au mal. Bien qu'il s'agisse d'une histoire extrêmement bien documentée basée très précisément sur des événements historiquement exacts, *Les Bienveillantes* est une œuvre de fiction, un roman sous forme de mémoires écrit par Maximilian Aue, occupant un poste de haut niveau dans la hiérarchie SS, un nazi convaincu, un docteur en droit. Le roman se compose de sept parties : Toccata, suivie de six danses du XVIIIe siècle, se fondant dans une danse cynique et sinistre, atteignant son crescendo de délire dans l'avant-dernière partie *Air*, où les fantasmes douloureusement érotiques du héros se déploient et atteignent l'apogée de la folie et de la perte de contrôle dans la dernière partie *Gigue*.

Jonathan Little pose de nombreuses questions philosophiques et éthiques au lecteur moderne, qui n'a pas besoin d'être intellectuel pour se les poser, il peut être une personne moyenne, ordinaire, n'importe où dans le monde qui vit en paix, dans un quotidien relativement douillet et il a oublié ou n'a jamais su, ou n'a jamais voulu savoir ce que certains êtres humains étaient capables de causer à d'autres êtres humains.

Qu'est-ce qui est particulièrement intéressant dans ce livre d'un point de vue littéraire : la technique du monologue intérieur n'est pas nouvelle en littérature. Est-il possible de donner la parole à un monstre moral, le mal n'est-il pas ainsi surexposé ? Aue est sans doute très intelligent, n'embrouille-t-il pas vraiment le lecteur dans ses arguments, ne le convainc-il pas qu'il a raison, qu'il n'avait pas le choix, qu'il ne peut donc pas être tenu responsable ? L'article problématisé ces nombreuses questions que pose l'œuvre sans y répondre.

9. *Rennie Yotova, Réécritures du mythe de Sisyphe: Camus-Kertész, Réécriture et variation*, редактор/и: Vessela Guenova, издателство: Университетско издателство "Св.Климент Охридски", 2017, стр.:214-223, ISBN:978-954-07-4182-6

На 25-годишна възраст роденият на 9 ноември 1929 г. Имре Кертес открива за себе си романа на Камю *Чужденецът*, творба предначертала творческата му съдба. През 2002 г. получава Нобелова награда за литература „за книгите му, които подкрепят крехкия опит на индивида срещу варварския произвол на историята.“

Между текстовете на двамата автори има множество допирни точки. Изборът ни е насочен към мита за Сизиф, в чиято основа е темата за достойнството на човека, за волята му да управлява съдбата си, и независимо от очевидната ѝ безрезултатност, да продължава борбата в прослава на живота, на силата на духа и на величието на човешката природа.

À l'âge de 25 ans, Imre Kertész, né le 9 novembre 1929, découvre le roman de Camus *L'Étranger*, une œuvre qui prédétermine son destin d'écrivain. En 2002, il reçoit le prix Nobel de littérature « pour ses livres qui soutiennent l'expérience fragile de l'individu contre l'arbitraire barbare de l'histoire ».

Il existe de nombreux points d'intersection entre les textes des deux auteurs. Notre choix s'est porté sur le mythe de Sisyphe, qui s'appuie sur le thème de la dignité humaine, sa volonté de gouverner son destin, et malgré son apparente futilité, de poursuivre le combat dans la glorification de la vie, la force de l'esprit et la grandeur de la nature humaine.

10. *Рени Йотова, Следите от изнасилването: самотата и бунтът в творчеството на Ники дьо Сен-Фал*, Парачовешкото: грация и гравитация, юбилеен сборник в чест на проф. Миглена Николчина, редактор/и: Камелия Спасова, Дарин Тенев, Мария Калинова, издателство: Университетско издателство "Св.Климент Охридски", 2017, стр.:619-630

Текстът се фокусира върху темата за бунта в творчеството на Ники дьо Сен-Фал, което в по-голямата си част е автобиографично и с феминистка насоченост. Бунтът ѝ е насочен към „мъжкото господство“. Гневът ѝ е към онзи престъпил табуто на кръвосмешението баща, наричания някога от нея „Татко“, който тя символично убива в едноименния филм от 1973 г. Личната драма се оказва мощен творчески катализатор за Ники дьо Сен-Фал, творбите ѝ са стъпки по следите на преживяното изнасилване, както тя сама обобщава: „Изнасилването ме направи навеки солидарна с всички отхвърлени и смачкани от обществото и закона.“ В този смисъл творчеството ѝ е ангажирано, мощно и дълбоко хуманно.

Le texte est consacré au thème de la révolte dans l'œuvre de Niki de Saint-Phalle dont l'art est en grande partie autobiographique et féministe. Sa révolte est adressée contre « la domination masculine ». Sa colère est provoquée par ce père incestueux, dénommé jadis « Daddy » qu'elle assassine symboliquement dans le film éponyme de 1973. La crise personnelle s'est avérée productive pour Niki de Saint-Phalle qui a créé dans les traces du viol, comme elle le confie « Ce viol me rendit à jamais solidaire de tous ceux que la société et la loi excluent et écrasent ». En ce sens son œuvre est engagée, puissante et profondément humaniste.

11. *Рени Йотова, Символичното кръвосмешение в Хомо Фабер на Макс Фриш*, „CHRISTIANITAS, HISTORIA, METAPHYSICA“ в чест на 60-годишнината на известния български философ проф. Калин Янакиев, издателство: Communitas Foundation, 2016, стр.:362-374, ISBN:9549992985, 9789549992984

Книгата на Макс Фриш *Хомо Фабер* излиза през 1957 г. Написан в първо лице, романът пресъздава, подобно на пъзел, живота на Валтер Фабер, научен работник, натоварен с

мисия към ЮНЕСКО. Швейцарец от немскоговорящата част като самия Фриш, Фабер пътува много по професионални причини. Разказите постепенно се наслагват в романа и чрез различни пасажии от неговата автобиография, започната в Южна Америка, или чрез фрагменти от дневника му, писан по време на престой в Атина, читателят постепенно се запознава с трагичното съществуване на един човек, “разрушил всичко” около себе си. Разсъждение както върху случайността, така и върху предопределението, *Хомо Фабер* е почти фантастичен разказ за една среща, която има минимална вероятност да се случи, но накрая тези двама души все пак се срещат и са напълно слепи за прокълнатия жребий на съдбата.

Статията анализира през призмата на множество митове последиците от кръвосмешението.

Max Frisch publie *Homo Faber* en 1957. Rédigé à la première personne, ce roman reconstitue, tel un puzzle, la vie de Walter Faber, un scientifique chargé de mission auprès de l'Unesco. Suisse allemand d'origine, tout comme Frisch, Faber voyage beaucoup pour des raisons professionnelles. Les récits sont superposés dans le roman, ainsi, à travers les passages de son autobiographie commencée en Amérique du Sud ou les fragments du journal qu'il tient lors d'un séjour prolongé à Athènes, le lecteur découvre progressivement la tragique existence d'un homme qui «a tout détruit» autour de lui. Semi-réflexion sur le hasard et la fatalité, *Homo Faber* est le récit presque fantastique d'une rencontre qui n'avait qu'une chance sur des milliards de se produire, qui aurait mieux fait de ne pas se produire, mais qui s'est produite quand même, impliquant des personnages qui n'avaient absolument pas conscience du caractère maudit de ce coup de dés.

L'article analyse les conséquences de l'inceste à travers le prisme de nombreux mythes.

12. Рени Йотова, *Весела Генова, Семиотика на любовната среща: мултиплицирането на първата среща в модерния френски роман (Андре Бретон, Александър Жарден)*, Философски семинари Гьолечица - 30 години, редактор/и: Цочо Бояджиев, Стоян Асенов, издателство: Университетско издателство "Св.Климент Охридски", 2015, стр.:218-235, ISBN:978-954-07-3929-8

Швейцарският литературовед и специалист по барокова литература Жан Русе анализира в известния си труд „Очите им се срещнаха“ ключовата сцена на първата (любовна) среща. Той схваща тази сцена като фиксирана като форма и поради нейната свързаност с една основополагаща ситуация, пораждаща действия и поредица от по-близки и по-далечни последици. Нейният код според Русе е постоянен; лесно се отграничават редица нейни постоянно присъстващи характеристики: описание на мястото, внезапност, размяна на погледи, разпознаване. Оттук Русе очертава три вида сцени според различните комбинации на три повествователни елемента: появяване, изчезване и търсене (...). Според автора също така е важно да се прави необходимото разграничение между *контекстуално ситуиране* (*mise en place*) и *сценично разиграване* (*mise en scène*).

Статията разглежда първата среща в естетиката на сюрреализма и мултиплицирането на първата среща чрез реконструкция и изиграване: невъзможно и ненужно предизвикателство в романа „Зебрата“ на Александър Жарден.

Le critique littéraire suisse et spécialiste de la littérature baroque Jean Rousset a analysé la scène clé de la première rencontre (amoureuse) dans son célèbre ouvrage « Leurs yeux se rencontrèrent ». Il perçoit cette scène comme figée en tant que forme et en raison de sa

connexion avec une situation fondamentale, donnant lieu à des actions et une série de conséquences plus proches et plus lointaines. Selon Rousset, son code est permanent ; il est aisé de distinguer nombre de ses caractéristiques constamment présentes : description du lieu, soudaineté, échange de vues, reconnaissance. Ainsi, Rousset décrit trois types de scènes selon les différentes combinaisons de trois éléments narratifs : apparition, disparition et recherche. Selon l'auteur, il est également important de faire la distinction nécessaire entre mise en place et mise en scène.

L'article examine la première rencontre dans l'esthétique du surréalisme et la multiplication de la première rencontre par la reconstruction et l'action : un défi impossible et inutile dans le roman d'Alexander Jarden *Le Zèbre*.

13. *Rennie Yotova, Les rapports triangulaires dans l'Empreinte de l'ange de Nancy Huston*, Les relations triangulaires, editor/s:Stoyan Atanassov, Irena Kristeva, Elena Meteva, Margarita Rouski, Rennie Yotova, Publisher:Университетско издателство "Св.Климент Охридски", 2014, pages:334-339, ISBN:978-945-07-3725-6

„Как да сравним страданията? Страданието на всеки е най-голямо. С тези думи на шведския автор Йоран Тунстрьом, започва романа „Целувката на ангела“ на Нанси Хюстън, който изобразява болката на героини от няколко различни страни. Нишките на съдбите на германката Сафи, французина Рафаел и унгареца Андраш ще бъдат преплетени на историческия фон на войната в Алжир и на травматичния фон на Втората световна война. В живота на тримата героини са се случили непоправими неща, които са ги белязали в различна степен. Може ли личната история на човека (неговата малка история) да остане извън Историята на века? Вината наследствена ли е? Кои истини трябва да знаем и кои можем да си позволим да пренебрегнем? Такива са дълбоките въпроси на тези героини.

Любовният триъгълник, който Нанси Хюстън инсценира, не следва схематично разпределение, насочено към създаване на съспенс ефекти, нито към банализиране на водевилна ситуация на рогоносеца съпруг, съпругата и любовника. Романът разрушава този модел. Текстът проследява различните взаимоотношения в романа *Целувката на ангела*, показва оригиналността на отношението на Нанси Хюстън към екзистенциалния режим на „битие в тройка“ и последствията върху повествованието.

« Comment comparer les souffrances ? La souffrance de chacun est la plus grande. » par ces mots de l'auteur suédois Göran Tunström, mis en exergue, s'ouvre le roman *L'empreinte de l'ange* de Nancy Huston, qui met en scène la douleur de personnages de plusieurs pays différents. Les fils des destins de l'Allemande Saffie, du Français Raphaël et du Hongrois András vont se nouer sur fond historique de la guerre d'Algérie et sur fond traumatique de la Deuxième Guerre Mondiale. Dans la vie des trois personnages sont arrivées des choses irréparables qui les ont fragilisés à des degrés différents. L'histoire personnelle d'un homme (sa petite histoire) peut-elle rester en dehors de l'Histoire du siècle ? La culpabilité est-elle héréditaire ? *De quelles vérités se doit-on d'être au courant, et lesquelles peut-on se permettre d'ignorer ?* Telles sont les interrogations profondes de ces personnages.

La triangulation que Nancy Huston met en scène ne suit pas une répartition schématique visant à créer des effets de suspense, ni à banaliser une situation vaudevillesque du mari cocu, de la femme et de l'amant. L'un des intérêts de ce roman réside précisément dans la perturbation de ce modèle qui se veut harmonieux chez l'écrivaine d'origine canadienne. Après avoir présenté les différents rapports triangulaires dans le roman *L'empreinte de l'ange*,

je montrerai l'originalité de l'attitude de Nancy Huston envers le mode existentiel de l'«être à trois » et les conséquences qu'elle entraîne sur la narration.

14. *Рени Йотова, Етюди за нощта*, Nomina Essentiant Res, сборник в чест на проф. Цочо Бояджиев, editor/s: Георги Каприев, Publisher: Изток-Запад, 2011, pages: 591-604, ISBN: 978-954-321-905-6

Три топоса на нощта са обект на тези размисли. Вредоносността на нощта, нейната агресия и разрушителна сила са изходната точка на първия етюд. Съдбовният полунощен час, който може да преобърне смисъла на човешкия живот, да промени радикално съдбата му, е основополагаща тема за романтичната литература. На нея посвещаваме втория етюд. Нощта на вдъхновението, на съдбовната любовна среща, нощта, след която осъмваш прероден е темата на третия етюд. Това движение от тъмата към светлината и озарението ни показва, че нощта може да се мисли като „хетеротопия“ двуюко – и като „другото пространство“, в смисъл на неординерно, преиначено пространство; - и като преобърнатата спрямо самата себе си, светла и сияйна нощ на омайни слова и „изкуствен рай“ – „Там всичко е блясък и красота/покой и наслада от любовта“ е казал Бодлер.

Trois topos de la nuit font l'objet de ces réflexions. La nocivité de la nuit, son agressivité et son pouvoir destructeur sont le point de départ de la première étude. L'heure fatidique de minuit, qui peut changer le sens de la vie humaine, changer radicalement son destin, est un thème fondamental de la littérature romantique. Nous lui consacrons la seconde étude. La nuit de l'inspiration, de l'amour fatidique, la nuit après laquelle renaît l'aube est le thème de la troisième étude. Ce passage de l'obscurité à la lumière et à l'illumination nous montre que la nuit peut être pensée comme une « hétérotopie » de deux manières - comme « l'autre espace », au sens d'un espace extraordinaire, altéré ; - et comme une nuit renversée sur elle-même, lumineuse et rayonnante de paroles enchanteresses et de « paradis artificiels » - « Là, tout n'est qu'ordre et beauté, Luxe, calme et volupté. » disait Baudelaire.

15. *Рени Йотова, Образът на Франция и Русия във Френското завещание на Андрей Макин.*, Езици и култури в диалог: Традиции, приемственост, новаторство. Конференция, посветена на 120-годишната история на преподаването на класически и нови филологии в Софийския университет «Св. Климент Охридски». , редактор/и: Мадлен Данова, Симеон Хинковски, издателство: София, Университетско Издателство, 2010, стр.: 294-298, ISBN: 978-954-07-30-75-2

Текстът представя автобиографията като фикция, като средство за измисляне на нова идентичност във „Френското завещание“: роман на двойствената идентичност, на раздвоението между две страни и две култури. Идентичността се изгражда чрез силната връзка с бабата - французойка, която изгражда у героя една книжна представа за Франция. Какво означава да бъдеш руснак във Франция и французин в Русия, да бъдеш един екзистенциален отшелник между два свята? Анализът на мита за произхода и на символичните предмети ни води до заключението, че Макин си измисля нова идентичност и така превръща изгнанието в източник на вдъхновение.

Le texte présente l'autobiographie comme fiction, comme moyen d'inventer une nouvelle identité dans Le Testament français : un roman de la double identité, de la dichotomie entre deux pays et deux cultures. L'identité se construit à travers le lien fort avec la grand-mère - une Française, qui construit dans le héros une idée livresque de la France. Que signifie être

Russe en France et Français en Russie, être un ermite existentiel entre deux mondes ? Une analyse des mythes sur les origines et des objets symboliques nous amène à la conclusion que Makine s'invente une nouvelle identité et fait ainsi de l'exil une source d'inspiration.

16. Рени Йотова, **Понятието за майчин език в Есе за произхода на езиците от Жан-Жак Русо**, Природа и общество, Нови изследвания за Жан-Жак Русо, редактор/и:Рая Заимова и Николай Аретов, издателство:Кралица Маб, 2010, стр.:72-83, ISBN:978-954-533-100-8

Това изследване е посветено на понятието майчин език в Есе за произхода на езиците. Русо създава теория за духа на езиците и общуването между хората. Но разказва също и историята за невъзможното завръщане към идеалния език. Макар и да не споменава изрично майчиния език, той присъства като метафора на майката, като носталгия по мъртвата майка, която го съпътства неизменно, в крайна сметка носталгия по езика, който предшества езика.

Освен това произходът на езиците зависи от климата и по-точно от противопоставянето между север и юг, които пък се противопоставят на междинните райони, чиято плодородност и лесен начин на живот не налагат и не улесняват сближаването между хората. На юг езиците са се родили от удоволствието, първоначалната им функция е да изразят страсти на обществени места. Затова те са живи и красноречиви. Докато на север езиците се раждат от взаимната нужда. Поради тази причина те са по-груби, по-членоразделни, по-кресливи.

Едно разсъждение в “Емил” се отнася до статута на езиците и по-конкретно на ролята на чуждите езици при възпитанието. Според Русо те трябва да бъдат забранени в началната фаза на обучение. Като аргументът му е, че изучаването на чужд език много бързо ни изправя пред относителността на нашите идеи. Езиците водят до разделение и тук виждаме как Русо се разминава със съвременниците си и с един от основните принципи на хуманитарното образование.

Можем ли да смятаме, че травматичният произход, свързан със смъртта на майка му се превръща в постоянно търсене на произхода – на езиците, на музиката, на обществото, на възпитанието? Не се ли идентифицира Русо с образа на левита от планината Ефраим, който се чувства виновен за смъртта на жена си? Бихме могли да свържем образите на тези умрели жени с езика и с оплакването на Русо, че хората са отнели от езика неговата “енергия”, отнемайки “акцентите му”. Загубеният майчин език, който е само устен, е заобленият език на произхода.

Нашият подход съчетава психоаналитичен и социокултурен подход и показва как трансформацията на желанието в език представлява решаващ преход от индивида към колектива. Социализацията на човека е свързана с изкореняването на произхода, трябва ли да мислим, че майчиният език е обречен да изчезне? В днешно време развитите общества ценят ценности като мултикултурализъм и поддържане на многообразието от езици. Говоренето на езика на другия е безспорна ценност. Русо се вписва идеално в тези съвременни размишления със своето *Есе за произхода на езиците*.

La présente étude est consacrée à la notion de langue maternelle dans l'*Essai sur l'origine des langues*. Même si Rousseau n'emploie pas explicitement ce terme tout l'inconscient du texte nous porte à croire que la quête obsessionnelle des origines et notamment du rapport perdu à la mère, est au cœur de son discours. Notre analyse s'articule autour de trois composantes essentielles : la mise en rapport de la notion sociale et de la structure du langage ; le rôle des langues étrangères dans l'éducation et le lien entre langue maternelle et langue naturelle.

La question du langage est reliée à la « relation à autrui », à la sensibilité et aux passions. Les langues ne naissent pas des besoins physiques, mais des passions. En outre, l'origine des langues dépend du climat, et plus précisément de l'opposition entre le nord et le sud. Dans le sud, les langues sont produites par le plaisir, leur fonction première est d'exprimer les passions. Dans le nord au contraire, les langues naissent du besoin mutuel. Pour cette raison, elles sont plus rudes, plus articulés, plus criardes. Donc la diversité des langues est originelle. Il n'existe pas de langue commune primitive. Les langues modernes sont pour J.-J. Rousseau tout à fait décadentes puisque leurs signes, de caractère conventionnel, s'opposent aux signes naturels sur lesquels la parole se construit. En conséquence elles n'ont pas le pouvoir d'émouvoir ni de transmettre les émotions.

Selon Rousseau l'apprentissage des langues étrangères doit être proscrit dans un premier temps, car il risque de nous confronter à la relativité de nos idées. Il souligne que la notion d'humanité précède celle de la patrie et que les hommes ne naissent pas français ou allemands mais qu'ils le deviennent. Inculquer à un enfant le culte de la langue maternelle ne peut être qu'une forme de dénaturation qui le prive de sa liberté.

Rousseau élabore une théorie de l'esprit des langues et de la communication humaine. Mais il raconte aussi l'histoire de l'impossible retrouvaille avec la langue idéale. Ainsi la langue maternelle est une métaphore de la mère, nostalgie de la mère morte, mais toujours présente, regret aussi d'un langage antérieur au langage. La présence maternelle est sous-jacente dans l'Essai surtout dans le chapitre IX. Le drame de la douloureuse naissance est entremêlé dans le texte par la mise au monde de Benjamin dont la mère expire à sa naissance. Rousseau s'identifie aussi au Lévite, responsable de la mort de sa compagne.

De nombreux commentateurs ont interprété ce texte qui pourrait être considéré comme précurseur par rapport à la linguistique de Saussure et Jakobson. Pour Derrida, le noyau de l'Essai sur l'origine des langues se trouve dans l'idée de « catastrophe » ou de « révolution terrestre ». Ce premier moment catastrophique de l'humanité est la source des nations et des langages qui vont les différencier. Pour sa part Jean Starobinski rapproche l'explication de l'origine du langage chez J.-J. Rousseau de la théorie platonicienne du Cratyle. Paul de Man analyse la théorie du langage et de la métaphore chez Rousseau, s'intéresse au processus linguistique de conceptualisation et arrive à la conclusion qu'il pratique la déconstruction avant la lettre. Toutes ces études parmi nombre d'autres nous montrent l'actualité et la vivacité de ce texte.

Notre approche réconcilie une démarche psychanalytique et socio-culturelle et montre comment la transformation du désir en langue représente un passage capital de l'individuel au collectif. La socialisation de l'homme est liée à l'arrachement des origines, faut-il penser que la langue maternelle est vouée à disparaître ? De nos jours les sociétés développées apprécient des valeurs telles que le multiculturalisme et le maintien de la diversité des langues. Parler la langue de l'autre est une valeur incontestable. Rousseau s'inscrit parfaitement dans ces réflexions modernes avec son Essai sur l'origine des langues.

Статии в чуждестранни научни издания:

1. *Rennie Yotova, Au cœur du monde francophone.*, Cahiers de l'Association internationale des études françaises, 2020, pages:350-370, ISBN:2-913718-21-3

« Le monde entier est toujours là ». Comment situer Blaise Cendrars dans le vaste espace francophone ? Quelle appartenance pourrait-on donner à ce poète du monde entier qui se distingue des mouvements littéraires et artistiques car ceux-ci placent le travail de groupe au-dessus de l'aventure solitaire de l'écriture ? Faut-il rappeler combien il est fondamental pour lui de n'avoir aucune attache ? Au fil du temps, le regard sur Blaise Cendrars a évolué. Jusque dans les années 1960, son œuvre était mal connue. Ce n'est qu'au début des années 1960 avec la parution, pour la première fois, des œuvres complètes, que la recherche est relancée. Dans les années 1970, les archives de Blaise Cendrars sont déposées à Berne, à la Bibliothèque nationale. Ces archives ont permis de découvrir peu à peu un autre Cendrars : sous la légende de l'écrivain toujours en voyage peu soucieux de ses manuscrits, transparait un homme qui prenait soin très méticuleusement de ses dossiers, de ses documents, de ses manuscrits. Avec sa consécration dans la Pléiade Cendrars peut être définitivement considéré comme l'écrivain devenu « référence » et l'ampleur de son œuvre appartient désormais au canon littéraire.

Le texte propose quelques réflexions sur la place de cet écrivain dans ce que Pascale Casanova appelle « La République mondiale des lettres », d'une part et dans la perspective de l'émergence d'une littérature-monde en français, d'autre part, telle que définie par Michel Le Bris.

„Целият свят е пред мен.“ Къде да разположим Блез Сандрар в огромното френско-езично пространство ? Каква принадлежност бихме могли да придадем на този поет от целия свят, който се отличава от литературните и художествени движения, защото поставят груповата работа над самотното приключение на писането ? Трябва ли да припомним колко съществено е за него да не се обвързва ? С течение на времето възприемането на Блез Сандрар претърпява промени. До 60-те години на миналия век работата му е слабо позната. Едва в началото на 60-те години на миналия век с публикуването за първи път на пълните произведения изследванията са подновени. През 70-те години на миналия век архивите на Блез Сандрар са депозираны в Берн, в Националната библиотека. Тези архиви направиха възможно да се открие малко по малко един друг Сандрар: под легендата за писателя, винаги в движение и слабо загрижен за своите ръкописи, блести човек, който се е грижил много щателно за своите досиета, документи, ръкописи. С издаването на пълните му съчинения в престижната поредица Pléiade Сандрар определено може да се счита за писателя, който се е превърнал в „референция“. Неговото творчество вече принадлежи към литературния канон.

Текстът предлага някои разсъждения за мястото на този писател в това, което Паскал Казанова нарича „Световната република на буквите“, от една страна, и в перспективата на появата на световната литература на френски, от друга страна, дефинирана от Мишел Льобри.

2. **Rennie Yotova, *Ecrire en peintre***, Périples&Parages, L'oeuvre de Frédéric Jacques Temple, редактор/и:Marie-Paule Berranger, Pierre-Marie Héron, Claude Leroy, издателство:Hermann, 2016, стр.:409-420, ISBN:2705692797

La création poétique de Frédéric Jacques Temple représente une palette d'identités. Notre texte met en avant comment l'ami des peintres écrivait en peintre. Poète du regard, exprimant une profonde affinité avec la peinture Frédéric Jacques Temple établit un dialogue entre les arts en déclarant « Moi aussi je suis peintre » dans « Profonds pays ». Concentrés de rêves, lumières, couleurs et paysages constituent une poétique picturale de la rencontre et de la co-présence.

Поетичното творчество на Фредерик Жак Темпл представлява палитра от идентичности. Нашият текст подчертава как приятелят на художниците е писал като художник. Поетът на погледа, изразяващ дълбок афинитет към живописца Фредерик Жак Темпл установява диалог между изкуствата, като заявява „Аз също съм художник“ в „Profonds pays“. Концентрираните сънища, светлини, цветове и пейзажи съставляват живописна поетика на среща и съвместно присъствие.

3. **Rennie Yotova, « La réception de l'œuvre d'Apollinaire en Bulgarie »**, Apollinaire à travers l'Europe, редактор/и:Wieslaw Kroker, издателство:Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2015, стр.:126-135, ISBN:978-83-235-1907-2

Pour comprendre la réception de l'œuvre d'Apollinaire en Bulgarie il est important de donner le cadre historique qui marque le développement de la littérature bulgare à la fin du XIX-e et au début du XX-e siècle et les influences européennes que cette jeune littérature subit. Nous nous proposons donc de commencer par une présentation de la constitution de l'identité littéraire bulgare sous l'influence des différentes cultures européennes pour montrer ensuite la présence de « cinq » Apollinaire dans le champ culturel bulgare, mais aussi la présence de la Bulgarie dans l'œuvre d'Apollinaire.

За да се разбере рецепцията на творчеството на Аполинер в България, е важно да се даде историческата рамка, която бележи развитието на българската литература в края на 19 и началото на 20 век и европейските влияния, под които тази млада литература попада. Затова предлагаме да започнем с представяне на конституирането на българската литературна идентичност под влиянието на различни европейски култури, за да покажем след това присъствието на „петимата“ Аполинер в българското културно поле, но и присъствието на България в творчеството на Аполинер.

4. **Rennie Yotova, *L'année 1925 dans la littérature bulgare. Influences francophones., L'année 1925. L'esprit d'une époque., editor/s:Myriam Boucharenc et Claude Leroy, Publisher:Presses Universitaires de Paris Ouest, 2012, pages:177-189, ISBN:978-2-84016-110-3***

L'entre-deux-guerres dans la littérature bulgare est marqué d'une part par deux conteurs, Elin Pelin (1877-1949) et Jordan Jovkov (1880-1937) et d'autre part par la poésie militante de Geo Milev (1895-1925), Hristo Smirnenski (1898-1923), Nikola Vapcarov (1909-1942). En 1917, sur le front, Geo Milev est grièvement blessé dans le crâne et perd son œil droit. Poète,

peintre, traducteur, il crée la revue « Vezni » (1911-1922) qui sert de tribune au symbolisme et expressionnisme en Bulgarie. Son poème Septembre (1924) reflète les événements historiques sanglants. Le poème a été publié dans les N°7-8 de la revue « Plamak » qui a été confisquée et le poète lui-même jugé et condamné à une année de prison, une amende de 20 000 léva et privé de ses droits civils et politiques pour deux ans. En janvier 1925 la revue est interdite. Le 25 mai 1925 Geo Milev est arrêté et porté disparu. Il a été tué et enterré dans une fosse commune à Plientsi. L'année 1925 sera marquée dans la littérature bulgare également par la parution du recueil de poésies de Nicolas Fournadjiev *Vent de printemps* qui fait date dans la poésie bulgare par son style moderniste.

Междувоеният период в българската литература е белязан от една страна от двама майстори на разказа Елин Пелин (1877-1949) и Йордан Йовков (1880-1937), а от друга страна от ангажираната поезия на Гео Милев (1895-1925), Христо Смирненски (1898-1923), Никола Вапцаров (1909-1942). През 1917 г. Гео Милев е тежко ранен в черепа на фронта и губи дясното си око. Поет, художник, преводач, създател на списание "Везни" (1911-1922), форум на символизма и експресионизма в България. Поемата *Септември* (1924) отразява кървавите исторически събития. Стихотворението е публикувано в броеве 7-8 на сп. "Пламяк", което е конфискувано, а самият поет е съден и осъден на една година затвор, 20 000 лв. глоба и лишен от граждански права за две години. През януари 1925 г. списанието е забранено. На 25 май 1925 г. Гео Милев е арестуван и обявен за изчезнал. Убит е и погребан в масов гроб в Илиенци. 1925 година ще бъде белязана и в българската литература с издаването на стихосбирката на Никола Фурнаджиев *Пролетен вятър*, която се откроява в българската поезия със своя модернистичен стил.

5. Rennie Yotova, Traduire Cendrars en bulgare: défis et trouvailles, Aujourd'hui Cendrars, editor/s: Myriam Boucharenc et Christine Le Quellec Cottier, Publisher: Champion, 2012, pages: 121-130, ISSN (print): 1169-2960, ISBN: 978-2-7453-2529-7

L'article propose une étude comparée des traductions de la poésie de Cendrars en bulgare par Borisalvov et Kadiiski.

Статията предлага съпоставителен анализ на преводите на поезията на Сандра от Бориславов и Кадийски.

6. Rennie Yotova, «Incommunicabilité, violence et dislocation sociale dans l'œuvre de Michel Tremblay» *Diversité culturelle et cohésion sociale: l'expérience canadienne. 5e Colloque International des Canadianistes de l'Europe Centrale, Université Masaryk, Brno, 2010*, Diversité culturelle et cohésion sociale: l'expérience canadienne. 5e Colloque International des Canadianistes de l'Europe Centrale, издателство: Université Masaryk, Brno, 2010, стр.: 451-458, 1213-7715 (print); 2336-4556 (online)

The article looks at the problem of the impossible communication and the violence over language in three plays by Michel Tremblay from an ethical perspective. How do you place a literary work on the boundary between the truth and the lie? How do you construct theatrical space with an absent dialogue? The unstableness of social unity is shown through the prism of

rejection of religion and the institution of the family and through the place of woman in social life.

Статията разглежда проблема за невъзможното общуване и насилието над езика в три пиеси на Мишел Трембле от етична гледна точка. Как битува едно литературно произведение на границата между истината и лъжата? Как се изгражда театрално пространство с отсъстващ диалог? Нестабилността на социалното единство е показана през призмата на отхвърлянето на религията и институцията на семейството и през мястото на жената в социалния живот.

7. Rennie Yotova, La place de la littérature dans les programmes d'enseignement du Français première langue étrangère dans les Lycées bilingues en Bulgarie, Enseigner les littératures dans le souci de la langue, 2010, pages:277-281

Статията представя мястото на литературата в учебниците по френски език за езиковите гимназии в България.

L'article présente la place de la littérature dans les manuels scolaires pour les lycées bilingues en Bulgarie.

**Справка за оригиналните научни приноси на
доц.д-р Рени Рачева Йотова**

I. В областта на емигрантската литература от Централна и Източна Европа писана на френски език:

I.1. Двете монографии посветени на творчеството на френскоезичната писателка от унгарски произход Агота Кристоф публикувани от швейцарското издателство In-Folio са с изчерпан тираж. Многократно цитирани от докторанти и изследователи в България, Румъния, Бразилия, Унгария, Италия, Швейцария, Германия, Франция и Съединените Щати, на седем езика, тези изследвания породиха интерес в международните среди, поради следните причини:

I.1.a. изследват връзката и взаимодействието между френския език и майчиния език през призмата на изгнаническия опит.

I.1.б. преосмислят историята на Европа по време на Студената война.

I.1.в. разглеждат и типологизират множествената идентичност съпътстваща имигрантския опит.

I.1.г. обвързват по оригинален начин литературните жанрове с темата за изгнанието.

I.1.д. анализират по оригинален начин местата на паметта.

I.2. Предложени са 13 статии писани на български и френски език посветени на темата на изгнаническия опит и междуезичието разглеждани като водещи теми в контекста на световната литература предлагащи оригинални анализи на прозведения на Юлия Кръстева, Цветан Тодоров, Андрей Макин, Беса Мюфтиу, Ружа Лазарова, Нанси Хюстън, Милан Кундера и др. Те хвърлят нова светлина върху творчеството на тези писатели.

I.3. Авторката предлага осмисляне на глобализацията през призмата на литературата, разглежда наболели проблеми в съвременните общества, каквито са кризата на „аза“, множествената идентичност, културното и езиково многообразие, съжителството с другите, емигрантския опит, изгнаничеството, насието. Теми, които съпътстват нашето ежедневие и които можем да осмислим и овладеем чрез литературните текстове. Познавайки се на френскоезичната литература тя я представя като световна литература на пет континента, допринесла за отстояване на универсални ценности в съвременната хуманитаристика.

II : В областта на френскоезичната литература и нейното по-добро познаване и разпространение в България :

II.1. Авторката е редактор на 2 броя на Литертаурен вестник посветени на френскоезичната литература, които представят за първи път на български език френскоезични писатели от Африка, Азия и Америка.

II.2. Съорганизатор на Седмото издание на Софийския международен литературен фестивал посветено на френскоезичната литература. Редом с писатели, за които френският език е майчин Франсоа Анри Дезерабл (Франция), Бернар Коман (Швейцария), Армел Жоб (Белгия), Жан-Марк Тюрин (Белгия), лауреат на наградата на петте континента на Франкофонията, Дени Терио (Канада), Жан Портанте (Люксембург) застават писателки и писатели, които са избрали да пишат на този език Анна Мои (Виетнам), Махи Бинбин (Мароко), Ким Тхуи (Виетнам), Самаира Негруш (Алжир), Луан Рама (Албания), Макс Лоб (Камерун), Елица Георгиева (България), Албена Димитрова (България), Магда Карнечи (Румъния), Луиза Еченике (Испания) и за чието посещение и популяризиране в България доц. Рени Йотова има водеща роля.

II.3. Статиите посветени на рецепцията в България на известни френскоезични автори представляват уникални проучвания на творчеството на Аполинер, Андре Байон, Блез Сандрар, Ролан Барт, 1925 г. в българската литература. Те допринасят за по-доброто познаване на българската литературна традиция на френски език.

II.4. Съществен принос предствляват изследванията посветени на швейцарската литература писана на френски език: редактор на специален брой на сп. Панорама и на уводната статия, преводи на два романа и на сборник с разкази на съвременните швейцарски писатели Мишел Лая и Бернар Коман, статия посветен на литературния критик Жан Русе, две статии посветени на женевския философ Жан-Жак Русо.

II.5. Интересът към френската литература след дисертацията посветена на Новия роман е подчертано насочен към творчеството на Камю, Маргьорит Дюрас, Модяно, Льо Клезио, на които са посветени обзорни статии и събития позволяващи по-доброто им познаване в България. Редактор на брой на Литертаурен вестник посветен на 200-годишнината от рождението на Флобер.

III : В областта на преподаването на съвременната френскоезичната литература :

III.1. Разработване на нови курсове в специалност „Африканистика“: Литература-свят на френски език, Африканска литература.

III.2. Автор на статии на френски език посветени на преподаването на френскоезичната литература в България.

III.3. Автор на статии в международни речници и консултант на учебни помагала за средното образование.

**Contributions scientifiques originales de Professeure associée Dr. Rennie Ratcheva
Yotova**

I. Dans le domaine de la littérature des immigrants d'Europe centrale et orientale écrite en français :

I.1. Les deux monographies consacrées à l'œuvre de l'écrivain francophone d'origine hongroise Agota Christoph, publiées par la maison d'édition suisse In-Folio, sont épuisées. Citées à plusieurs reprises par des doctorants et des chercheurs en Bulgarie, en Roumanie, au Brésil, en Hongrie, en Italie, en Suisse, en Allemagne, en France et aux États-Unis, en huit langues, ces études ont suscité l'intérêt des milieux internationaux pour les raisons suivantes :

I.1.a. explorer la connexion et l'interaction entre la langue française et la langue maternelle à travers le prisme de l'expérience de l'exil.

I.1.b. repenser l'histoire de l'Europe pendant la guerre froide.

I.1.v. considérer et typologiser les identités multiples qui accompagnent l'expérience des immigrants.

I.1 lier les genres littéraires au thème de l'exil de manière originale.

I.1.d. analyser les lieux de mémoire de manière originale.

I.2. Il y a 13 articles écrits en bulgare et en français consacrés au thème de l'expérience de l'exil et de l'interlinguisme considérés comme des sujets de premier plan dans le contexte de la littérature mondiale offrant des analyses originales des œuvres de Julia Krasteva, Tsvetan Todorov, Andrei Makine, Bessa Myftiu, Rouja Lazarova, Milan Kundera et autres. Ils apportent un éclairage nouveau sur le travail de ces écrivains.

I.3. L'auteure propose de repenser la mondialisation à travers le prisme de la littérature, examine les problèmes pressants des sociétés modernes, tels que la crise du "moi", les identités multiples, la diversité culturelle et linguistique, la cohabitation avec les autres, l'émigration, l'exil, la violence. Des sujets qui accompagnent notre quotidien et que nous pouvons appréhender et maîtriser à travers des textes littéraires. Se référant à la littérature francophone, elle la présente comme une littérature mondiale sur cinq continents, qui a contribué à faire prévaloir des valeurs universelles dans les humanités modernes.

II : Dans le domaine de la littérature de langue française et de sa meilleure connaissance et diffusion en Bulgarie :

II.1. L'auteure est l'éditrice de 2 numéros de la Revue littéraire consacrés à la littérature française, qui présentent pour la première fois en bulgare des écrivains français d'Afrique, d'Asie et d'Amérique.

II.2. Co-organisatrice de la septième édition du Festival littéraire international de Sofia consacré à la littérature française. Aux côtés d'écrivains dont le français est la langue maternelle, François-Henri Deserebl (France), Bernard Coman (Suisse), Armel Job

(Belgique), Jean-Marc Turin (Belgique), lauréat du Prix Francophonie Cinq Continents, Denis Terio (Canada), Jean Portante (Luxembourg), les écrivains qui ont choisi d'écrire dans cette langue sont Anna Moi (Vietnam), Mahi Binbin (Maroc), Kim Thuy (Vietnam), Samira Negrush (Algérie), Luan Rama (Albanie), Max Lob (Cameroun), Elitsa Georgieva (Bulgarie), Albena Dimitrova (Bulgarie), Magda Carneci (Roumanie), Louisa Echenike (Espagne).

II.3. Les articles consacrés à la réception en Bulgarie d'auteurs francophones célèbres sont des études uniques des œuvres d'Apollinaire, André Baillon, Blaise Cendrars, Roland Barthes, 1925 dans la littérature bulgare. Ils contribuent à une meilleure connaissance de la tradition littéraire bulgare en français.

II.4. Un apport significatif est la recherche sur la littérature suisse écrite en français : rédaction d'un numéro spécial de la revue Panorama et de l'article introductif, traductions de deux romans et d'un recueil de nouvelles des écrivains suisses contemporains Michel Layaz et Bernard Comment, article sur la critique littéraire Jean Rousset, deux articles consacrés au philosophe genevois Jean-Jacques Rousseau.

II.5. L'intérêt pour la littérature française après la thèse consacrée au Nouveau Roman est fortement porté sur les œuvres de Camus, Marguerite Duras, Modiano, Le Clezio, qui sont consacrées à des articles de revue et des événements qui permettent de mieux connaître la Bulgarie. Rédacteur en chef d'un numéro de la Revue Littéraire consacré au 200e anniversaire de la naissance de Flaubert.

III : Dans le domaine de l'enseignement de la littérature française contemporaine :

III.1. Développement de nouveaux cours dans la spécialité « Etudes africaines » : Littérature-monde en français, littérature africaine.

III.2. Auteure d'articles en français consacrés à l'enseignement de la littérature française en Bulgarie.

III.3. Auteure d'articles dans des dictionnaires internationaux et consultante de manuels pour l'enseignement secondaire.